

Így került kapcsolatba a Franciaországban élő Konrád Ignác festőművésszel, illetve annak leányával, Hildával. Konrád Ignác rengeteg Zrínyihez és a szigetvári vár ostromához kapcsolódó képet is festett. Pálffy Cézár lassanként a magyarországi hagyaték gondozójává, Konrád Hilda „nagykövetévé” vált. 1991-ben a vár dzsámijában dr. Andrásfalvy Bertalan miniszterként nyitotta meg azt a kiállítást, amelyen Konrád Ignác Zrínyi-sorozatának 28 eredeti képe és tanára, Muszély Ágoston (egykori szigetvári polgári iskolai tanár) képei kerültek bemutatásra. 2001-ben a Szigetvári Vigadóban életműkiállítást rendezett. A művész szülőfalujában 2005-ben szülőházán emléktábla került elhelyezésre, a házban emlékszobát rendezett be Pálffy Cézár irányításával a község, a helyi általános iskola pedig felvette Konrád Ignác nevét. A Duna Televízió két filmet is készített: *A lovak festője* és a *Szigeti veszedelem* címmel Konrád Ignác képeiről, a filmekben szakértőként szerepelt Pálffy Cézár neve.

Szenvedélyes bélyeggyűjtő volt, s Szigetvárról készült szinte teljes képeslapgyűjteményt tudhatott magáénak. Munkájáról számtalan publikáció jelent meg, s ő maga is rendszeresen írt a *Szigetvári Polgár* című helyi lapba. Nem véletlenül mondta róla Kovács Sándor Iván professor: „Ő Szigetvár lelkiismerete.” A Magyar Irodalomtörténeti Társaság 2006-ban *Toldy-díjjal* tüntette ki, 2013-ban pedig Szigetvár *díszpolgára* lett.

Érdeklődését a város és a köz ügyei iránt idős korában is megőrizte. Hősiesen küzdött súlyos betegségével, miközben szerető család vette körül: felesége, két gyermeke, négy unokája és még egy dédunoka is. 92 éves korában hunyt el, szeretett városának lakói 2019. december 18-án a Szent Rókus-plébániatemplomban gyászmise keretében köszöntek el a kiváló helytörténészről.

Pálffy Cézár Alajos hazaszeretete és lokálpatriotizmusa egész életének része volt. Szigetvár iránti szeretete konkrét cselekvések sokaságában öltött testet. Városunk történelmének egyik legjobb ismerője volt, tárgyi-szellemi hagyatéka a várostörténet fontos részét képezi.

Kolics Pál

Elhunyt Szőnyi Erzsébet.

(Budapest, 1924. április 25.–Budapest, 2019. december 28.)

Megrendüléssel hallottam a haláláról szóló hírt, bár tudtam, eljön ez a pillanat: közelgett a 96. évéhez. Keze alatt nőttem fel a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Középiskolai Ének- és Karvezetőképző Tanszakán. A felvételi vizsgámon legendás híru tanárok ültek, s ő mint tanszékvezető szigorúan, de biztatóan nézett rám. Később szolfézs módszertant tanultam nála – indexem őrzi az aláírását és az akkor fontosnak tűnő jelest. Akadémiai éveim során – sőt, a későbbiekben is – éreztem, hogy jóindulattal figyelni tevékenységemet. Színvonalas munkát, alapos felkészültséget, komolyságot, fegyelmet és összeszedettséget várt el növendékeitől. Megfontolt, határozott, kiegyensúlyozott véleményére minden esetben lehetett számítani. Közismert karnagyok, zeneszerzők, zenetudósok beszámolóí szerint a kor egyik legavatottabb zenepedagógusa volt.

Budapesten született 1924. április 25-én. Egyetlen gyermekként, művészetkedvelő családban nevelkedett. Édesapja, Szőnyi Jenő banktisztviselő volt, de szabadidejében szívesen rajzolt, festett, szép hangja volt, és gyakran énekelt otthon a bolgár származású édes-

Szőnyi Erzsébet

munkájában is részt vett. 1947–48-ban a párizsi Conservatoire növendékeként Tony Aubinnál tanult zeneszerzést, de látogatta Nadia Boulanger zongoraművész-tanár, illetve Olivier Messiaen zeneszerző óráit is. Divertimentójával nagy sikert aratott: első díjat kapott a Conservatoire zeneszerzői versenyén. Szereplései során megismertette a francia közönséget a magyar népzenevel, valamint Bartók és Kodály műveivel. Foglalkozott a francia impresszionizmussal, valamint a Magyarországon akkor még kevésbé ismert Sztravinszkij kompozícióival is. A francia zenetanítás magyartól való eltérését így vetette össze: *„A franciák mindig a virtuozításra törekedtek, mi magyarok meg – Kodály nyomán – arra, hogy a zene legyen mindenkié.”* Párizsban a Kodály házaspár is meglátogatta.

Párizsból hazatérve férjhez ment dr. Gémes Lajos ügyvédhez, akivel annak haláláig, 2004-ig boldog házasságban élt, s akitől két fia született. Az esküvő után legújabb díjnyertes művét az Erkel Színház gálakoncertjén vezényelte, s ezzel befejezte karmesteri pályafutását. 1948 és 1981 között a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán tanított, ahol 1960-tól tanszékvezető egyetemi tanárként dolgozott. Politikailag a „túrt” kategóriába sorolták. Soha nem tagadta meg katolikus hitét, a rendszer elvárásait nem szolgálta ki, s még nyomás hatására sem lépett be a kommunista pártba.

Kodály biztatására 1954-ben kidolgozta *A zenei írás-olvasás módszertana* című könyvét, mely a gyermekdalok ritmus- és dallamvilágából kiindulva fokozatosan elvezet a kulcsváltások buktatóin keresztül, az egyre nehezebb dallamdiktandókon át a szövevényes, összetett – s mondhatom: igen nehéz – készségfejlesztő gyakorlatokig, melyek elképesztően kifinomulttá teszik a hallást. Aki e 100 leckét töviről hegyire átveszi, úgy olvassa a kottát, mint felnőtt ember a betűt. Azaz „menthetetlenül” jó muzsikussá válik. Szerencsésnek mondhatja magát, aki ezeken nőtt fel. A kötethez Kodály maga írt előszót: *„Szőnyi Erzsébet könyve a legjobb utat mutatja, és minden eszközt megad a gyermek szerencsés fejlődésére. Egységes kiindulópontja ez a zenei szak- és köznevelésnek. A könyv persze nem lehet más, mint az ő páratlan gyakorlati tanításának vázlata. Élettel megtölteni a tanító dolga és művészete. A módszert mindenesetre megtanulhatja belőle. Minden órát úgy kell felépíteni, hogy ne fáradtságot, hanem ereje gyarapodását érezze a tanuló, és alig várja a következőt.”*

anya, Pisanoff Alice zongorakíséretével. Szőnyi Erzsébet a zongoratanulást korán kezdte, Benczúr Gyula unokahúga, Benczúr Aglája volt segítője. A Szilágyi Erzsébet Leánygimnáziumban a legenda hírű Sztojanovics Adrienne keze alatt énekelt, majd mint a kórus zongorakísérője, személyesen is megismerhette Kodályt. Már ekkor próbálkozott komponálással is. Még mint diák, kórust alapított, s a katolikus templomi szertartásokon orgonált és vezényelt.

1942–47 között a Zeneakadémián zeneszerzést Viski Jánosnál tanult, középiskolai ének-zenetanár szakot Bárdos Lajosnál és Vásárhelyi Zoltánál végzett. Zongora főtanszakra Szegedi Ernőhöz, népzene Kodály Zoltánhoz, kamarazene Weiner Leóhoz, zenekari vezénylésre Ferencsik Jánoshoz, zenetörténetre Szabolcsi Bencéhez járt. 1946-ban a távollevő Kodály Zoltánt helyettesítette népzeneóráin. Mint korrepetítor, az ének tanszak

Szőnyi a magyar zenepedagógiai módszer nemzetközi nagykövete, világszerte ismert és elismert népszerűsítője lett. A tanítás hitvallássá, életformává vált számára. Minden földrészen járt, és előadásokat tartott. Rengeteg tapasztalatot szerzett. Jókora szerepe volt abban, hogy Magyarország Kodály szellemében igazi zenei nagyhatalommá vált, hogy a magyar muzsikusokat nemzetközi tisztelet övezi.

Jelentős közéleti tevékenységet folytatott. 1964-ben a Zenei Nevelés Nemzetközi Társasága (ISME) elnökségi tagjává választották. Negyven éven át szervezője volt az először 1967-ben megrendezett esztergomi Dunakanyar Művészeti Nyári Egyetemnek. 1978 és 2003 között a Magyar Kodály Társaság és a Bárdos Lajos Társaság, valamint 1996-tól a Magyar Muzsikus Fórum társelnöke volt. 1992 és 1996 között a Magyar Zenei Kamara alelnöke, 1993–94-ben a Magyar Rádió felügyelőbizottságának elnöke. Tagja volt a hartfordi (USA) Kodály Musical Training Institute-nak, a francia Kodály Társaságnak. A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetségének tiszteletbeli elnöke, a Nemzetközi Kodály Társaság (IKS) és a varsói Chopin Társaság tagja, 1992-től a Magyar Művészeti Akadémia tagja volt. Pedagógiai és közéleti munkásságának tetőpontja, hogy a Kodály-módszer 2016-ban felkerült az UNESCO szellemi kulturális örökségének listájára.

Még 95 évesen is komponált. Ötletekben gazdag, de soha nem szélsőséges kompozíciói többnyire felkérésre készültek. Többek közt négy operát (*Dalma, Firenzei tragédia* [bem.: Koppenhága], *Adáshiba, Elfrida*); oratóriumokat (*Babilon, A hazug katona*); miséket, kórusműveket, gyermekdarabokat (*A makrancos királylány, Az igazmondó juhász, A didergő király, Az aranyszárnyú méhecske*); kamara- és zenekari műveket írt. Kórusműveiben felhasználta a liturgikus, vagy régi népi szövegeket, s az ókori, valamint a kortárs költők verseit is. Hangszeres szerzeményei igen változatosak. Kiemelkednek közülük a templomi előadásra szánt orgonadarabok. Miután férjét és mindkét fiát eltemette, családtagjai emlékére 2011-ben vegyeskari orgonakíséretes Requiemet írt *Missa misericordiae* címmel. 1984-ben szerzői lemeze, 2004-ben szerzői CD-je jelent meg.

Szőnyi Erzsébet művészi tevékenységét számos díjjal ismerték el, többek között *Erkel Ferenc-díjjal* (1959), a *Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével* (1993), *Bartók Béla-Pásztory Ditta-díjjal* (1995 és 2004). A *Kiváló Művész* címmel 2000-ben, a *Pro Renovanda Cultura Hungariae Kodály-díjjal* 2001-ben, *Magyar Örökség díjjal* 2004-ben, *Kossuth-díjjal* 2006-ban tüntették ki. A Pittsburg-i Duquesne Egyetem 2006-ban avatta *díszdoktorává*. 2014-ben lett *A Nemzet Művésze*, a *Nemzetközi Kodály Társaság díját* 2018-ban kapta meg.

Könyvei közül *A zenei írás-olvasás I–IV.* (1954) nemzetközileg ismert. Lefordították angol, francia, német, spanyol, japán, olasz, portugál és thai nyelvre. További fontos kötetek: *Öt kontinensen a zene szolgálatában* (1979), *Zenei nevelési irányzatok a XX. században* (1989), *Kodály Zoltán nevelési eszméi* (1987).

Gazdag életművét, szellemiségét és lelki erejét a magyar szellemi élet egyik tetőpontjaként tarthatjuk számon. Küldetés-indító embert és nagy tudású, sokoldalúan művelt pedagógust veszítettünk el személyében. Nem élt hiába.

Radics Éva

